

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/93/2014
Identifikačné číslo spisu:	7612217410
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Šramková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7612217410.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky POHOTOVOŠŤ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, zastúpenej advokátskou kanceláriou Frídrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, proti odporkyni Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 4 C 117/2012, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 25. novembra 2013, sp. zn. 6 Co 256/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Odporkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Navrhovateľka podala 27. septembra 2012 na Okresnom súde Spišská Nová Ves žalobné návrhy, vedené na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 4 C 117/2012, 4 C 173/2012, 4 C 194/2012, 4 C 199/2012, 4 C 246/2012, 4 C 254/2012, ktorými sa voči odporkyni domáhala náhrady majetkovej a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). V návrhoch medziiným uviedla, že predmetnú ujmu jej spôsobil nesprávnym úradným postupom Okresný súd Spišská Nová Ves, preto jeho sudcovia nemôžu dané veci prejednať a rozhodnúť. Vzhľadom na to žiadala, aby Krajský súd v Košiciach rozhodol o prikázaní tejto veci inému súdu toho istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.).

Okresný súd Spišská Nová Ves vyššie uvedené návrhy v súlade s § 112 ods. 1 O.s.p. spojil na spoločné konanie s tým, že konanie bude vedené pod sp. zn. 4 C 117/2012. Okresný súd Spišská Nová Ves majúč za to, že obsahom návrhov v uvedených častiach je námietka zaujatosti sudcov tohto súdu, predložil spis po ich vyjadrení sa k argumentácii navrhovateľky na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach (§ 16 ods. 1 O.s.p.).

Krajský súd v Košiciach uznesením z 19. októbra 2012, sp. zn. 3 NcC 44/2012 rozhodol, že sudkyňa JUDr. Elena Ernestová nie je vylúčená z pojednávania a rozhodovania v tejto veci.

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením z 21. novembra 2012, č. k. 4 C 117/2012-19 uložil navrhovateľke povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 66,- eur za vznesenú námietku zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) za každý jednotlivý návrh, spolu 6 x, t. j. 396,- eur.

Uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves napadla navrhovateľka odvolaním argumentujúc tým, že v danom prípade nepodala námietku zaujatosti, ale návrh na prikázanie veci inému súdu toto istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.). Navyše, i keby predsa len išlo o námietku zaujatosti, nezaťažovala by ju povinnosť zaplatiť súdny poplatok, lebo konanie je v danom prípade vecne oslobodené od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 25. novembra 2013, sp. zn. 6 Co 256/2013 odvolaním napadnuté uznesenie potvrdil. V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že z hľadiska obsahového išlo v podaných návrhoch aj o námietku zaujatosti vznesenú proti sudcom Okresného súdu Spišská Nová Ves a za správny označil tiež následný postup súdu prvého stupňa pri vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla navrhovateľka dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, vo veci rozhodoval vylúčený sudca a že bol súd nesprávne obsadený. Za nepodanie návrhu na začatie konania považovala nepodanie námietky zaujatosti, pretože to nebolo obsahom jej vôle. Za nepodanie návrhu na začatie konania považovala nepodanie námietky zaujatosti, pretože to nebolo obsahom jej vôle. Za odňatie možnosti konať pred súdom považovala údajnú prekvapivosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozhodovanie vylúčeným sudcom v konaní pred súdom prvého stupňa vyvodzovala z toho, že išlo o sudcu súdu, ktorého nezákonným postupom jej mala byť spôsobená žalovaná ujma. Podľa názoru navrhovateľky, ak nekonal zákonný sudca, treba súd považovať aj za nesprávne obsadený. Nakoniec odvolaciemu súdu vyčítala aj nesprávnosť jeho záveru, podľa ktorého sa vecné oslobodenie konania od súdnych poplatkov nevzťahuje na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti.

Odporkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas navrhovateľka zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v prvom rade nezistil splnenie predpokladov na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a 239 O.s.p.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci

postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska, a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Prípustnosť dovolania navrhovateľky by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Navrhovateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až d/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

V dovolaní výslovne namietla existenciu vady uvedenej v § 237 písm. e/ O.s.p., t. j. že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ďalej existenciu vady uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p., že jej súd svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom a napokon existenciu vady uvedenej v § 237 písm. g/ O.s.p., t. j. že rozhodoval vylúčený sudca a tiež, že súd bol nesprávne obsadený.

Dovolacia námietka o vade konania spočívajúcej v nedostatku návrhu na začatie konania, bola zjavne nedôvodná a nenáležitá. Vychádzajúc z odôvodnenia tejto vady je zřejmé, že dovolateľka ňou v skutočnosti namietala nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 41 ods. 2 O.s.p. oboma súdmi v otázke správneho posúdenia obsahu podanej žaloby tvrdiac, že jej obsahom nebola námietka zaujatosti. Namietala teda nesprávne právne posúdenie veci v tejto otázke, ktorým by sa však dovolací súd mohol zaoberať, len ak by dovolanie bolo prípustné.

V súvislosti s vadou konania vyplývajúcou z § 237 písm. e/ O.s.p. dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že toto ustanovenie musí byť interpretované v súvislosti s ustanovením § 79 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého sa konanie zásadne začína na návrh. V konaní o dvojstranných právnych vzťahoch medzi navrhovateľom (žalobcom) a odporcom (žalovaným), t. j. v spornom konaní sa návrh označuje ako „žaloba“. Bez návrhu môže súd začať konanie iba v prípadoch, v ktorých to ustanovuje zákon. Nedostatok návrhu na začatie konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. Pokiaľ súd zistí tento nedostatok v priebehu konania, konanie zastaví. Ak konanie prebehlo napriek nedostatku návrhu na jeho začatie, hoci ten bol potrebný, zakladá táto skutočnosť zmätočnosť celého konania a dovolací dôvod podľa § 237 písm. e/ O.s.p. Od návrhu (žaloby) ako podmienky konania treba odlišovať vznesenie námietky zaujatosti účastníkom konania. Vznesenie takejto námietky nie je podmienkou konania, ale procesným právom účastníka konania. So vznesením námietky zaujatosti zákon priamo ani nepriamo nespája účinok začatia konania. Prípadné nesprávne posúdenie prejavu vôle účastníka konania v tom smere, či chcel alebo nechcel vzniesť námietku zaujatosti, sa nijako nedotýka vady vyplývajúcej z uvedeného ustanovenia, ktorého účelom je možnosť odstrániť v dovolacom konaní zmätočnosť konania, v ktorom sa rozhodlo o právach a povinnostiach účastníkov bez toho, aby konanie vôbec začalo.

Pokiaľ navrhovateľka namietala tzv. prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na predchádzajúce rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (napríklad sp. zn. 7 Cdo 102/2011, 2 Cdo 226/2011, 5 Cdo 46/2011). Odňatie možnosti konať pred súdom, ktoré bolo spôsobené tzv.

prekvapivými, resp. nečakanými rozhodnutiami, podľa judikatúry najvyššieho súdu nastane vtedy, ak odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, pričom účastníkovi bolo odňaté právo namietať správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde. V týchto prípadoch spravidla odvolací súd vyvodil svoj (iný) právny záver zo skutočností, ktoré súd prvého stupňa výslovne právne neposudzoval, resp. nevyhodnotil a účastník v odvolacom konaní nemal dôvod namietať a zdôvodňovať prípadné nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa. V prejednávanej veci o takýto prípad odlišného právneho názoru odvolacieho súdu od prvostupňového súdu jednoznačne nejde a preto je námietka navrhovateľky v tomto smere nedôvodná.

Dovolací súd dospel tiež k záveru, že nie je opodstatnená ani námietka dovolateľky týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu, lebo toto rozhodnutie vyhovuje požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 v spojení s ustanovením § 167 ods. 2 a ustanovením § 211 ods. 3 O.s.p.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré navrhovateľkou predložené listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávanú vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré vysvetlil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu, pričom tiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami navrhovateľky uvedenými v odvolaní. S poukazom na relevantnú judikatúru sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa v tom, že z hľadiska obsahového v podanej žalobe išlo aj o námietku zaujatosti vznesenú proti sudcom Okresného súdu Spišská Nová Ves; za správny označil tiež následný postup súdu prvého stupňa pri vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany navrhovateľky, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo má povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podanie námietky zaujatosti. Okolnosť, že táto odpoveď navrhovateľku neuspokojuje, neznamena, že odôvodnenie nesplňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek navrhovateľky.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa dovolacieho súdu skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia spĺňa.

Dôvodnou nebola ani námietka dovolateľky, že v konaní pred súdom prvého stupňa rozhodoval (a teda, že uznesenie o poplatkovej povinnosti vydal) vylúčený sudca. I keď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v iných veciach vyslovil názor, že dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá sama skutočnosť, že sudca má prejsť a rozhodnúť vec, v ktorej odporcom (žalovaným) je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (viď napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2010, sp. zn. 3 Nc 14/2010). Nadväzujúc na tento názor dovolací súd pre účely preskúmanej veci konštatuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie je bez ďalšieho ani to, že vykonáva

súdnicstvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia navrhovateľky) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť navrhovateľky za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako procesne neprípustné odmietol, bez toho, aby sa mohol zaoberať správnosťou právneho posúdenia veci, na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože odporkyni v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.